כה א מיי' פרק ג' מהלכות פסה"מ הלכה ח:
כו ב ג מיי' שם הלכה ח:
כז ד מיי' שם הלכה ג:
כח ה מיי' פרק ד' מהלכות מעה"ק הלכה ז:

תורה אור השלם

1. הַכֹּהֵן הַמְחַטֵּא אֹתָהּ יֹאכְלֶנָּה בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ תֵּאָכֵל בְּחֲצַר אֹהֶל מוֹעֵד:
ויקרא ו, יט

2. וְעָשִׂיתָ עֹלֹתֶיךָ הַבָּשָׂר וְהַדָּם עַל מִזְבַּח יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְדַם זְבָחֶיךָ יִשָּׁפֵךְ עַל מִזְבַּח יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהַבָּשָׂר תֹּאכֵל:
דברים יב, כז

3. וְכִלָּה מִכַּפֵּר אֵת הַקֹּדֶשׁ וְאֵת אֹהֶל מוֹעֵד וְאֵת הַמִּזְבֵּחַ וְהַקְרִיב אֵת הַשָּׂעִיר הֶחָי:
ויקרא טז, כ

מוסף רש"י

ישפך. שפיכה אחת משמע, מלמד כתיב קציץ בלילפין מיניה שמי מתנות שהן מרובע (לעיל לו:) וכלה מכפר. קרא יתירא, לגלי לוה ניה למיכתב אלא והקריב את הקרוב אליו הכתוב: אם כיפר. כפרה המעכבת בשאר מקומות כגון מתנת דמים, מתן שנים ומתן ד': כלה. פע"פ אלא שפך שיריים ליסוד מזבח תילון: מפני מה לא נאמר. מפני מה לו נדרש המקרא כפשוטו ונאמר אם כלה כלה שפיכת שיריים כיפר (לעיל ה.). מי מעכב על ידיו אלא נדרש בלשון זה אם כלה כפר (יומא ופ לו כלה לו כפר (יומא ט:) משמעות דורשין. לשון משמעות המקרא דורשין (סנהדרין עו:) שירים מעכבין איבא ביניהו. ר' עקיבא סבר שיריים מעכבי, ורבי יהושע סבר מעכבי דכתיב אם כלה כפר ואם לא כלה לא כפר. ועיקר המתנות כלה ופליגי לא שפך שיריים, וה' יהודה סבר מעכבי ורבי קאמר אם כלה כפר ואם לא כלה לא כפר ואם לא כלה הכל לא כפר ואם לא כלה הכל אין הכפרה של מתנות כפרה (יומא ט:). שיריים, שפיכת שיריים (לעיל מב:) תנא ר' נחמיה כר'. כפרק השותט והמעלה במזבח לקמן דלקמר ר' נחמיה הכם שיכי הכם שיכי הכפר שהקדימן במזבח מיהא, מלמד שעושה הן בפנים וקרינן בהו ולא הכי פתח אהל מועד לא ישיצנו וגו' וכתיב (יומא שם):

שיטה מקובצת

מה דמים האמורים למטה כו'.
פ"ק בתוספתא הטעם כתוב שם.
ומימה כו'. [כתוספ' פתו"ה שם] ועוד קשה מאי קאמר שכמו שמתנה אחת כיפר כך הייתי אומר בשתים למעלה שנתנן למטה כיפר, וכי מה ענין זה לזה. לכך נראה לגי"ע דה"פ וכי מאחר כאשר מודים זכחיו יפסל במעט דמעט אחת בשפיכה אחת כשפיכה אחת דמעט למטה בשפיכה על היסוד דלמטן שפיכה משמע שפיכה על גבי דבר אחר היינו על גבי יסוד והייני למטה, ומהתם הוי קרא הייתי אומר שנתנו למטה כיפר ולא משום שנאמר זה נאמרה בשתים אחת, על כן לגלגל מיטיו תלמוד לומר כלומר שיכפר וחוזר ואומר דין הוא כלומר שיכפר פסול בלא פסוק מטעם דגמרינן דמים מדמים כו' נתנו למעלה לא כיפר לא מפני שנאמר שיכפר את מקומו אלא מפני מה לא נדרש כפשוטו. ומאי אמר לגלגל קשה מדי לפירש"י מהיכ דשעיר נשיא תלמוד לומר כי חטאת היא כתוב אחד לשעירי נשיאים ולכהנים משיח ולקהל פר לעבודה זרה ולשעירי עבודה זרה ולכל שאר חטאות שבתורה ת"ל חטאת לרבות את הכל. ור"ע למלך הטעם כתוב לגלגל [דכתוב] כתוב תוקף לעיכובא, [ור"י] לטעמיה דאמר כי כתיב תוקף לרי: **תוד"ה תאמר** וכו' עשאן למטה כמעשה בולן **פבולה**. וי"ל דחטאת הטעם נמי לא ידעינן לה מקרא דסכין לתוקפה דגבי חטאת כתיב וכיון דגבי (מהרי"ף)

אותה שנתן דמה למעלה ולא אותה שנתן דמה למטה. ת"ש היכי פריך לעיל בריש בית שמאי (דף לח.) תיפוק וכפר מע"פ שלא נתן למעלה שלא למטה [לה] וי"ל דהוה דריש תותה לדרשא אחריתי כדדריש לעיל בפ"ק (דף י:) תותה [לו] למעלה ולא תחזיר למעלה ת"ש הוה מפרש תותה יהלכנה אבל למטה לא יהלכנה ולעולם כיפר ולא שייכא כאן להסיק [לז] דשמעת (לעיל ד' פו:) לכיון שהגיע דם [לח] למזבח נתכפר: **מה דמים האמורים למטה אם נתנן למעלה לא כיפר.** פירש בקונטר' דאחטאת העוף כתיב היא שאם שינה בה פסלה ותימה הא [לט] בפמה נמי כתיב היא ושימה הא דכתיב ושאינו נשאר לא ימצה תרי תנאי ואליבא דר' ישמעאל [מ] אמר רמי בר חמא האי תנא סבר שירים מעכבי דתניא [א] הכהן המחטאו אותה [נ] אותה שניתן דמה למעלה ולא אותה שניתן דמה למטה אמרת וכי מאין באתה מכלל שנאמר [ב] ודם זבחיך ישפך על מזבח וגו' [ג] א למדנו לניתנין במתן ארבע שאם נתנן במתנה אחת כיפר יכול אף הניתנין למעלה שנתנן למטה כיפר ודין הוא נאמרו דמים למעלה ונאמרו דמים למטן מה דמים האמורים למטן [ד] שנתנן למעלן לא כיפר אף דמים האמורים למעלן [ה] אם נתן א] למטה לא כיפר [ו] לא אם אמרת [ב] בתחתונים שניתנין בנתינה למעלה שאין סופן למעלן לא כיפר תאמר בעליונים שנתנן למטה שיש [ג] מהן קרב למטה דמים (שיריים) הפנימיים יוכיחו שיש מהן קרב בחוץ ואם נתנן בתחלה בחוץ לא כיפר לא אם אמרת בדמים הפנימיים שאין מזבח הפנימי ממרקן תאמר [ד] בעליונים שהרי קרנות ממרקות אותן [ה] אם נתנן למטה כשרים ת"ל אותה אותה שניתן דמים [ו] למעלה ולא שניתן דמה למטה מאי שאין מזבח הפנימי ממרקן לאו אלו [ז] שיריים א"ל רבא אי הכי תיתי בק"ו מה [ח] שיריים הפנימיים שסופן חובה בחוץ עשאן בתחלה בחוץ לא כיפר הניתנין למעלה שאין סופן חובה למטה ועשאן בתחלה למטה אינו דין שלא כיפר אלא אין מזבח הפנימי ממרקן בלבד אלא פרוכת [ז] תנו [ט] רבנן [ז] וכלה מכפר אם כיפר כלה ואם לא כיפר לא כלה דברי ר' עקיבא [י] אמר לו רבי יהודה מפני מה לא נאמר אם כלה כיפר אם לא כלה לא כיפר [כ] שאם חיסר אחת מכל המתנות [ל] לא עשה ולא כלום [מ] מאי בינייהו רבי יוחנן ורבי יהושע בן לוי חד אמר משמעות דורשין איכא ביניהו וחד אמר [נ] שיריים מעכבין איכא ביניהו תסתיים דר' יהושע בן לוי הוא דאמר שיריים דמעכבי [יא] דא"ר יהושע בן לוי לדברי האומר שיריים מעכבין מביא פר אחד ומתחיל בתחלה בפנים אטו ר' יוחנן ליח ליה הא סברא והאמר ר' יוחנן [מ] תנא ר' נחמיה כדברי האומר שירים מעכבין אלא כדברי האומר ולאו להני תנאי הכא נמי כדברי האומר ולאו להני תנאי: **מתני'** חטאות הצבור והיחיד אלו הן חטאות הצבור שעירי ראשי חדשים ושל מועדות שחיטתן בצפון וקיבול דמן בכלי שרת בצפון [יב] ודמן טעון ארבע מתנות על ארבע קרנות כיצד

ושאינו נשאר. כלומר אם יצא כל הדם כהוצאה אין לריך מיצוי: **הפי פנא סבר שיריים מעכבין** גרסינן: **המחטא תוכיח** [כ]. הזורק את דמה וכבלבה דומה תורת החטאת כתיב. תותה מיעוטא הוא אם מחטא [ג] את דמה כהלכתו שכתבתי לך בה [ד] קרנות למעלה הוא דתוכיי מיטוי ונתכלת מי לא לא: **וכי מאין נצא.** להכשיר שמזקקת להכיח מקרא לפקול: **ישפך.** שפיכה [מו] אחת ונאמר והכשר תאכל: **נאמרו דמים למעלה.** מחוט הסיקרא בחטאת העוף והזה מדם החטאת (ויקרא ה) ודרשינן ליה לקמן (דף סד:) זה קיל התחתון: **ונאמר דמים למעלה.** בחטאת בהמה: **מה דמים האמורים למטה שנתנן למעלה לא כיפר.** להא כתיב בהזאתו חטאת היא שאם שינה בה פסול דהכי אמרינן לקמן (דף סו.) עשאה למעלה כמעשה כולן פסול: **אכן סופן למטה.** שירים [מז] ניתנין ליסוד: **שסופן לחון.** שפיכת שיריים: **ואם עשאן בפנימה כחוץ לא כפר.** דעיכובא כתיב בהו כדרבינא [ז] מועשה כאשר עשה: **אתין מוצא הפנימי ממרקן.** אתין שם גמר מתן דמיס שעולן לריכין עבודה לחת [ח] הילכך תמירי ולקמן מפרש ואזיל מאי היא: **תאמר בניתנין למעלה** [מז] **בקרנות שממרקות חוכו.** שהוא גמר מתן דמיסס לעכב להא לכולי עלמא שיריים החיצונים לא מעכבי הילכך לא תמירי ויכשרו למטן להכי מיצטריך חותה: **מאי אכן אין מוצא הפנימי ממרק חוכו** [כ] **[לחון].** דשפיכת שיריים מעכבי הכו: **אמר ליה רבא.** לרמי בר חמא: **אי הכי.** דשיריים מבחון [כא] מעכבי הכו כל שכן לתמיד שהוא בחוץ: **ומה דמים הפנימיים שסוף שיריים חובה לחון לעכב עשאן בחלילה בחון כו':** הכי גרסינן **אלא אין מוצא הפנימי ממרקן אלמא לא פרכא.** דלמן טעון תחילת הזייה על הפרוכת הוא [כב] וטעונין שתי עבודות בפנים תמירי לעכב מלעשות' בחון תאמר בניתנין למעלן שכן קרנות ממרקות מר סבר כיון דמעכבי לא מעכבי ומר סבר כיון דמעכבי לא מעכבי: **ס"ר ולא מכפר וגו'** לגבל בשיריים לא קאמר לעיכובא: **מפני מה לא נאמר.** מפני מה לא נדרשו כפשוטו: **משמעות דורשין הוי.** תרוייהו לגמר [כד] על

ת"כ צו פרש' ד ה"ג, **ב)** לעיל לז: מנחות מד:, **ג)** ירושל' יומא פ"ה ה"ו, **ד)** יומא ס: ועיל מ. ת"כ אחרי פרש' ד ה"א, ירושל' שם, **ה)** לעיל לח. לט. סנהדרין ד:, **ו)** [יומא ס:] ר"ה כ: מו"ק ז: יבמות צד: נזיר מג. ב"מ כו. סנהדרין עה. שבועות יט., **ז)** [מנחות טו:], **ח)** [יומא ס: לעיל מב: לקמן קיג. מנחות טו:, **ט)** לעיל לט., **י)** יומא ס.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה משמעות דורשין וכו' פר יוה"כ לעייכים סמ"ק ומ"כ מ"ש שייכים מעכבי וכו' ומ"ש מכל המתנות כו' ולא' יהודה מיצטריך למילף ומקו' לפני ולפנים הוא לכתיב ופתי' במתן יסוד משמע: (ב) ד"ה לדברי האומר וכו' וממתיל במזבח כדי שיהו לו שיריים:

גליון הש"ס

[גמ' אמר רמי בר חמא האי תנא סבר שירים מעכבי. ע' לעיל דף מב ע"ב תוס' ד"ה הא כמ"ל וכו']:

שינויי נוסחאות

א] ל"ל נתנן (*ש"מ): ב] ל"ל אמרת בניתנין למטה שכן אין סופן למעלה תאמר בניתנין למעלה שכן סופן למטה הפנימים יוכיחו שסופן לחזרן ואם נתנן בתחלה בחוץ (ונמלא ליתן) (ש"מ. וכ"ה בכל כתה"י): ג] ל"ל שכן סופן למטה כו' הפנימיים יוכיחו שכן סופן להיות בחוץ (גליון): ד] תאמר בניתנין למעלה שכן קרנות (כתה"י וכ"ה ברש"י): ה] נ"ב ונ"מ נוסף הואיל וקרנות ממרקין אותן: ו] ל"ל דמה (שמכ"י וב"ש): ז] ל"ל אלא (כ"י"צ וש"מ): ח] ומה דמים הפנימיים שסופן (כ"י"צ וכ"ה ברש"י): ט] ס"ל כדתנו רבנן (ש"מ): י] בילקוט אתה דברי ר' יהודה אמר לו ר' נחמיה מפני (הגרי"ב). וכ"ה ל"ל דמה גיר' זו ע"ש: יא] מעכבין איבא ביניהו דא"ר (כ"י מ וק' ושמכ"י). [כך הוא"ל בליקוט הנהמ' זו שלא במקומה]: יב] אותה בחטאת בהמה כתיב כך גירסת מהל"פ (ש"מ): יג] ל"ל חיטאו (*שמכ"י): יד] ל"ל בד' קרנות (ש"מ): טו] ל"ל בשפיכה (*ש"מ): טז] ל"ל שיריהן (כתה"י וד"ה): יח] ל"ל אחרת (*ש"מ): יט] למעלה שכן קרנות ממרקות אותן (כתה"י, וכ"י"ז בש"מ). ולפ"ז לעיל ד: כ] אותן לאו אלא שיריים. כלומר דשיריים ממרקין אותן אלמא דשיפיכת שיריים (ש"מ וכ"י"ז בכ"י"). ולפ"ז לעיל ד: כא] ל"ל שבחוץ מעכבי בהו בדמים הפנימיים כל שכן כו' (*ש"מ): כב] ל"ל והואיל (*ש"מ): כג] עבודות למעלה אבל המתנות מעכבות קאמרי (ע"פ כתה"י וש"מ וב"ש): כה] מידריש וה"ק בכפרה (ש"מ): כו] ל"ל החשלמה (*ש"מ): כז] הכל כל מה שכתוב הוא (כ"י"פ): כח] למימר אם כלה (*ש"מ): כט] מתן יסוד במשמע ל"ל (*ש"מ): ל] ל"ל שבפנים (*ש"מ): לא] ל"ל לא (כתה"י, ד"ז וגליון): לב] במזבח שבהיכל יתחיל כדי שיעשו השאר שירים וישפכם כו' (ש"מ וב"ש): לג] ל"ל שהקריבן (*ש"מ): לד] תשני עלה כו' מוקמת לה כריב"ל מי לא בעית לשנויי כו' (כ"י"ר): לה] כשמ"י נוסף והא ממעט למטה מאותה: לו] אותה דמה למעלה (ש"מ): לז] ל"ל ההיא (ש"מ). ופ"ק להגיה ולא סבירא כאן ההיא דשמואל (בה"ז וע"ש). ועי' מ"ל. [נד"ו שיצא במקום שייכא]: לח] דם לאויר מזבח נתכפרו בעלים (ע"פ כי"א וב"י): לט] בחטאת בהמה נמי כתיב בשעיר נשיא היא ונימא כל"ל (ש"מ): מ] מעולת העוף שפופה כו' כל"ל (ש"מ):